

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Κοινωνία και Υγεία

Τίτλος: Τα δύο υποδείγματα στην Ιατρική

Αντώνης Κούτης

Τμήμα Ιατρικής

Τα δύο υποδείγματα στην Ιατρική

Το βιο-ιατρικό

Το βιο-ψυχο-κοινωνικό

Το Βιοϊατρικό υπόδειγμα (I)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine.

Science, 196:4286:129-135.

- Μοριακή βιολογία: βασική επιστημονική αναφορά.
- Νόσος: παρέκκλιση από τις φ.τ. βιολογικών μεταβλητών.
- Κοινωνικές, ψυχολογικές, συμπεριφορικές παράμετροι: δεν λαμβάνονται υπόψη.
- Συμπεριφορικές εκτροπές: απότοκοι νευροφυσιολογικών και βιοχημικών διαταραχών.

Το Βιοϊατρικό υπόδειγμα (II)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine.
Science, 196:4286:129-135.

- Αναγωγικός φυσικαλισμός και δεισιμός νου-σώματος: ερευνητική μεθοδολογία για βιολογικά συστήματα.
- Αναγωγή νόσου σε φυσικοχημικές διαδικασίες.
- Αποκλεισμός: ό,τι δεν ανάγεται αποκλείεται από τη νόσο.
- Αιρετικοί: αναζήτηση νέου υποδείγματος.

Το Βιοϊατρικό υπόδειγμα (III)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine.
Science, 196:4286:129-135.

- Υπόβαθρο: χριστιανική αντίληψη Δύσης για το ανθρώπινο σώμα.
- Γαλιλαίος, Νεύτων, Καρτέσιος: συμβολή αναλυτικών επιστημόνων στο διαχωρισμό νου-σώματος.
- Επιτυχία αλλά με κόστος.

Το Βιοψυχοκοινωνικό υπόδειγμα (I)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196:4286:129-135.

- Βιοχημική αλλαγή: αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη νόσου και υποκειμενικής βίωσής της (αρρώστια).
- Η εμφάνιση μιας νόσου και η υποκειμενική βίωσή της (αρρώστια) είναι αλληλεπίδραση παραγόντων μοριακού, ατομικού και κοινωνικού επιπέδου.
- Ψυχολογικοί παράγοντες, κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες, μπορεί να εκδηλωθούν σαν νόσος ή πρόβλημα σωματικής υγείας, και συνοδεύονται, κάποιες φορές, και από βιολογικές αλλαγές.

Το Βιοψυχοκοινωνικό υπόδειγμα (II)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196:4286:129-135.

- Η παρουσία μίας βιολογικής διαταραχής δεν ρίχνει φως στο νόημα που έχουν τα συμπτώματα για τον ασθενή, ούτε συνεπάγεται απαραίτητα τις στάσεις και τις δεξιότητες που θα πρέπει να έχει ο κλινικός γιατρός για να συλλέξει και να επεξεργαστεί σωστά τις πληροφορίες που χρειάζεται.
- Το βιο-ιατρικό υπόδειγμα αγνοεί την αξιοπιστία της συνεδρίας με τον ασθενή και το νόημα της αφήγησής του.

Το Βιοψυχοκοινωνικό υπόδειγμα (III)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. Science, 196:4286:129-135.

- Οι ψυχοκοινωνικές μεταβλητές είναι σημαντικοί προσδιοριστές της ευαισθησίας απέναντι σε μία νόσο, της σοβαρότητας, της πορείας και της έκβασής της.
- Το να υιοθετεί κάποιος τον ρόλο του ασθενούς δεν συνοδεύεται ούτε καθορίζεται απαραίτητα από την παρουσία βιολογικής διαταραχής.

Το Βιοψυχοκοινωνικό υπόδειγμα (IV)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. Science, 196:4286:129-135.

- Η επιτυχία των περισσότερων βιολογικών θεραπειών επηρεάζεται από ψυχοκοινωνικούς παράγοντες
—π.χ. το placebo effect.
- Η σχέση γιατρού-αρρώστου επηρεάζει την έκβαση μιας νόσου, ακόμη και μόνο με την επίδρασή της στη συμμόρφωση του ασθενούς στην προτεινόμενη θεραπεία.
- Αντίθετα από τα άψυχα αντικείμενα της επιστημονικής μελέτης, οι ασθενείς επηρεάζονται σημαντικά από τον τρόπο που μελετώνται, όπως επηρεάζονται και οι επιστήμονες που εμπλέκονται σε μία μελέτη από τους ασθενείς τους.

Το Βιοψυχοκοινωνικό υπόδειγμα (V)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. Science, 196:4286:129-135.

- Τα ιατρικώς ανεξήγητα συμπτώματα αποτελούν κανόνα στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, ενώ οι ιατρικές ειδικότητες, βασισμένες κυρίως στα οργανικά συστήματα (καρδιολογία, πνευμονολογία κ.α.), αποδεικνύονται ολοένα και πιο ανεπαρκείς να αντιμετωπίσουν συμπτώματα και προβλήματα τα οποία διατέμνουν όλα τα συστήματα και απαιτούν ολιστική προσέγγιση.

Το Βιοψυχοκοινωνικό υπόδειγμα (VI)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. Science, 196:4286:129-135.

- Οι συναισθηματικές διαταραχές (κατάθλιψη, άγχος, επιθετικότητα) και οι συμπεριφορές αρρώστιας (οι τρόποι με τους οποίους τα άτομα βιώνουν, προσλαμβάνουν, αξιολογούν και αντιμετωπίζουν την κατάσταση της υγείας τους) μπορεί να επηρεάσουν την πορεία, τη θεραπευτική απάντηση και την έκβαση μιας νόσου.

Το Βιοψυχοκοινωνικό υπόδειγμα (VII)

G. Engel (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196:4286:129-135.

- Η χρήση ψυχοθεραπευτικών στρατηγικών έχει επιφέρει σημαντική βελτίωση στην ποιότητα ζωής, στην αντιμετώπιση και την πορεία διάφορων ιατρικών προβλημάτων υγείας.

Διαφορές στην αντιμετώπιση ενός αρρώστου στα πλαίσια των δύο υποδειγμάτων για την υγεία και τη νόσο (I)

Shaheen Lakhan, MD, PhD, MEd, MS, is executive director of the Global Neuroscience Initiative Foundation (GNIF).

Αιτία επίσκεψης

Βιοϊατρικό

Ο άρρωστος παραπονιέται για πόνο στο στήθος.

Βιοψυχοκοινωνικό

Ο ασθενής παραπονιέται για πόνο στο στήθος.

Διαφορές στην αντιμετώπιση ενός αρρώστου στα πλαίσια των
δύο υποδειγμάτων για την υγεία και τη νόσο (II)

Shaheen Lakhan, MD, PhD, MEd, MS, is executive director of the Global Neuroscience Initiative Foundation (GNIF)

Εξέταση

Βιοϊατρικό

Εστίαση στις φυσικές
αιτίες της νόσου.

Ο γιατρός: ερωτήσεις για
διατροφή, ιστορικό
πόνου, οικογενειακό
ιστορικό και για
σημαντικά συμπτώματα
και σημεία της νόσου.

Βιοψυχοκοινωνικό

Διερεύνηση
ψυχοκοινωνικών και
φυσικών καταστάσεων
που ενδεχομένως
προκάλεσαν τον πόνο
στο στήθος.

Ο γιατρός: ερωτήσεις για
συμπεριφορές και
αγχογόνα γεγονότα ζωής.

Διαφορές στην αντιμετώπιση ενός αρρώστου στα πλαίσια των
δύο υποδειγμάτων για την υγεία και τη νόσο (III)

Shaheen Lakhan, MD, PhD, MEd, MS, is executive director of the Global Neuroscience Initiative Foundation (GNIF).

Διάγνωση

Βιοϊατρικό υπόδειγμα

Ο γιατρός ζητάει
εργαστηριακές εξετάσεις
και ελέγχει τα ζωτικά
σημεία, πάνω στα οποία
βασίζει οποιοδήποτε
εύρημα.

Βιοψυχοκοινωνικό

Ο γιατρός βασίζει τη
διάγνωση στον
συνδυασμό των
ψυχοκοινωνικών
παραμέτρων και των
εργαστηριακών
εξετάσεων.

Διαφορές στην αντιμετώπιση ενός αρρώστου στα πλαίσια των δύο υποδειγμάτων για την υγεία και τη νόσο (IV)

Shaheen Lakhan, MD, PhD, MEd, MS, is executive director of the Global Neuroscience Initiative Foundation (GNIF).

Θεραπεία

Βιοϊατρικό

Ο γιατρός θα δώσει ένα θεραπευτικό πλάνο, βασισμένο στη βιολογική αιτιολογία και την παθογένεση.

Βιοψυχοκοινωνικό

Ο γιατρός συζητά με τον άρρωστο τις διαθέσιμες θεραπευτικές παρεμβάσεις, με επικέντρωση στη συμπεριφορά και τον τρόπο ζωής που σχετίζονται με τον πόνο στο στήθος και με το θεραπευτικό πλάνο.

Ο άρρωστος εμπλέκεται στον σχηματισμό και την εφαρμογή του θεραπευτικού πλάνου και διατηρείται υποστηρικτική σχέση με τον γιατρό.

Σημειώματα

Σημείωμα αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Κρήτης, Αντώνης Κούτης 2015. «Κοινωνία και Υγεία. Τα δύο υποδείγματα στην Ιατρική». Έκδοση: 1.0. Ηράκλειο 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://opencourses.uoc.gr/courses/course/view.php?id=360>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση, Όχι Παράγωγο Έργο 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο.

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

